

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ

1^ο Συνεδρίου Τουριστικής Ανάπτυξης Άρτας

Μια ολοκληρωμένη πρόταση τουριστικής ανάπτυξης της Π.Ε. Άρτας «γεννήθηκε» στο διήμερο 1^ο Συνέδριο Τουριστικής Ανάπτυξης Άρτας, κατά γενική ομολογία όλων των παραβρισκόμενων. Μια πρόταση, την οποία οφείλουν όλοι οι φορείς και επαγγελματίες της Άρτας, συντονισμένα και συνεργαζόμενοι μεταξύ τους και με την στήριξη της κεντρικής εξουσίας, να αποκωδικοποιήσουν, να την εντάξουν σε ένα στρατηγικό σχεδιασμό και να τη υλοποιήσουν.

Την εκδήλωση διοργάνωσε το Επιμελητήριο Άρτας με την αιγίδα της Περιφέρειας Ηπείρου και το συντονισμό είχε ο Αρτινός Δημοσιογράφος **Χρήστος Μέγας**.

«Ως Επιμελητήριο Άρτας, θέτουμε τις βάσεις ώστε στο μέλλον ο τουρισμός να προσφέρει σε όλους τους Αρτινούς, αυτό που προσφέρει στην υπόλοιπη Ελλάδα: Θέσεις εργασίας και αύξηση εισοδήματος» επισήμανε, κηρύττοντας την έναρξη των εργασιών, ο οικοδεσπότης του συνεδρίου, κ. **Χρήστος Παπάζογλου**.

Όπως υποστήριξε ο Πρόεδρος του Επιμελητηρίου Άρτας, ο τουρισμός των τεσσάρων εποχών, μπορεί και πρέπει να αποτελέσει βασική, κεντρική αναπτυξιακή προτεραιότητα για την Άρτα, καθώς ο νομός διαθέτει όλα εκείνα τα χαρακτηριστικά ώστε να διεκδικήσει το μερίδιο που του αναλογεί από το συνολικό τουριστικό προϊόν της χώρας. «Πιστεύω βαθύτατα ότι μπορούμε να πετύχουμε. Αρκεί να δουλέψουμε όλοι μαζί. Να ενώσουμε τις δυνάμεις μας. Να δράσουμε υπερκομματικά. Να ξεπεράσουμε τις προσωπικές αντιπαραθέσεις. Να εργαστούμε με σχέδιο και όραμα», επισήμανε.

Χαιρετισμό απέστειλε η υφυπουργός παρά το πρωθυπουργό κ. **Όλγα Γεροβασίλη**, ενώ χαιρετισμούς απηύθυναν οι βουλευτής Σερρών και Τομεάρχης Τουρισμού της ΝΔ, **Φωτεινή Αραμπατζή**, οι βουλευτές Άρτας **Βασίλης Τσίρκας** και **Γιώργος Στύλιος**, καθώς και οι Μητροπολίτες πρώην Άρτης κ.κ. **Ιγνάτιος** και Νικοπόλεως & Πρεβέζης κ.κ. **Χρυσόστομος**.

Την ευχή και την ελπίδα αυτός τόπος, που- όπως είπε- «πραγματικά μπορεί να δώσει πολλά και όμως έμεινε πίσω» να κάνει βήματα ανάπτυξης εξέφρασε στο χαιρετισμό του ο **Μητροπολίτης πρώην Άρτης κ.κ. Ιγνάτιος**.

Αφού έκανε μια αναφορά στην οικονομική κρίση η οποία πλήττει την χώρα, ο **Μητροπολίτης Νικοπόλεως & Πρεβέζης κ.κ. Χρυσόστομος** τόνισε ότι ο τουρισμός συνεισφέρει σημαντικά σε μια χώρα που πλήττεται από παντού και αντιμετωπίζει μεγάλα προβλήματα τόσο σε επίπεδο αγοράς όσο και σε επίπεδο κοινωνίας, τονίζοντας «Η Άρτα αλλά και η ευρύτερη περιοχή, αλλά και όλη η Ήπειρος, διαθέτει και πολιτισμό και φυσικό κάλος, διαθέτει ανθρώπους δραστήριους και ικανούς, να ανταπεξέλθουν στις δυσχερείς συγκυρίες του σήμερα» και προέτρεψε «Ας θέσουμε

λοιπόν κοινωνικά υγιείς βάσεις, θεμέλια άσειστα, κανόνες ανταγωνισμού σαφής αλλά απaráβατους από οποιονδήποτε, και είναι βέβαιο ότι η πρόοδος θα είναι αλματώδεις».

«Το Συνέδριο Τουριστικής Ανάπτυξης πρωτίστως καταδεικνύει αλλά και ανταποκρίνεται στην ανάγκη επαναπροσδιορισμού και εμπλουτισμού του παραγωγικού μοντέλου της Άρτας και της Ηπείρου. Θέτει τον τουρισμό στο επίκεντρο του αναπτυξιακού ενδιαφέροντος, μέσα από την παράλληλη αξιοποίηση των παραδοσιακών παραγωγικών δραστηριοτήτων, το φυσικό περιβάλλον, τις παραδόσεις και τον πολιτισμό μας» υπογράμμισε μεταξύ άλλων στο χαιρετισμό της η υφυπουργός παρά το πρωθυπουργό κ. **Όλγα Γεροβασίλη**. Υποσχέθηκε μάλιστα, ότι «η ελληνική Πολιτεία, σε συνεργασία με τους τοπικούς φορείς και την Τοπική Αυτοδιοίκηση, θα συνεχίσει να δίνει όλες της τις δυνάμεις, προκειμένου να στηρίξουν αυτήν την κορυφαίας σημασίας οικονομική δραστηριότητα, η οποία αποτελεί κεντρική κυβερνητική επιλογή, με στόχο ένα νέο, βιώσιμο και δίκαιο παραγωγικό μοντέλο που έχει ανάγκη ο τόπος».

Η τομεάρχης Τουρισμού της ΝΔ, βουλευτής Σερρών κ. **Φωτεινή Αραμπατζή**, αφού κατηγόρησε την κυβέρνηση για υπεφορολόγηση των προϊόντων τουρισμού, υποσχέθηκε πως όταν η ΝΔ γίνει κυβέρνηση θα προχωρήσει σε μείωση των φόρων, γενναίο άνοιγμα στην επιχειρηματικότητα, κατάργηση των υψηλών συντελεστών ΦΠΑ στα νησιά και υποστήριξε πως αποτελεί δέσμευση η επανασύσταση του υπουργείου τουρισμού. Μίλησε για ιδεοληπτικές καθυστερήσεις σε ότι αφορά την αξιοποίηση του αεροδρομίου του Ακτίου, που αν δεν υπήρχαν θα προχωρούσε η ιδιωτικοποίησή του και άρα η περιοχή θα προσέλκυε περισσότερους τουρίστες.

Για την Άρτα, είπε, πως διεκδικεί τον τουρισμό των 4 εποχών, που πραγματικά της αξίζει και τέλος επέμεινε και εκείνη στη συνέργεια και την ομαδικότητα λέγοντας πως «στον τουρισμό είμαστε όλοι εταίροι, συμμετοχοί και από το μέρος της προόδου έχουμε όλοι όφελος, φορείς, επαγγελματίες, εργαζόμενοι, πολίτες και τουρίστες».

Την αναγκαιότητα δημιουργίας ενός Στρατηγικού Σχεδιασμού για την ανάπτυξη της περιοχής επισήμανε ο βουλευτής Άρτας του ΣΥΡΙΖΑ κ. **Βασίλης Τσίρκας**, χαρακτηρίζοντας το συνέδριο ως καλή κίνηση για να ξεκινήσει ο διάλογος. «Χρειάζεται συντονισμός φορέων και κεντρικής διοίκησης», τόνισε. Αναφέρθηκε εξάλλου, στην ολοκλήρωση των οδικών αξόνων, που όπως είπε, μπορούν να ανοίξουν παράθυρο στο μέλλον, καθώς και χρηματοδοτικά εργαλεία του νέου ΕΣΠΑ.

Ο βουλευτής Άρτας της ΝΔ κ. **Γιώργος Στύλιος** παραδέχθηκε ότι η Άρτα έχει μείνει πίσω στις υποδομές, που υποστηρίζουν τον τουρισμό και συγκεκριμένα στους οδικούς άξονες που θα εξυπηρετούσαν στην έλευση επισκεπτών. Χαρακτήρισε μεγάλο επίτευγμα την Ιόνια οδό, που όπως υποστήριξε, καθυστέρησε λόγω

γραφειοκρατίας. Τόνισε ότι αποτελεί υποχρέωση όλων των βουλευτών, θεσμών, φορέων, να εργαστούν για να κτίσουν ένα καλύτερο μέλλον για την Άρτα. Τέλος, πρότεινε να εκμεταλλευτούμε ως τόπος τους διαθέσιμους πόρους από το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης της Υπαιθρου, αλλά και το πακέτο Γιούνκερ.

1^η ημέρα συνεδρίου

Πριν δώσει τον λόγο στους εισηγητές ο δημοσιογράφος **Χρήστος Μέγας** καυτηρίασε την σημαντική καθυστέρηση τουριστικής ανάπτυξης του νομού τονίζοντας χαρακτηριστικά: «Ενώ έχει όλες τις προϋποθέσεις για να βγει στο ξέφωτο του ανταγωνισμού, να πρωτοστατήσει και να προσφέρει τις υπηρεσίες και τα προϊόντα της, ομφαλοσκοπεί παρασυρμένη από την χρόνια εγκατάλειψη της ελληνικής περιφέρειας. Αυτό δεν μπορεί να συνεχιστεί. Αφενός γιατί, όπως προείπαμε, η κρίση μετατρέπεται σε κοινωνική, άρα έχουμε ευθύνες έναντι της νέας γενιάς της περιοχής μας και αφετέρου γιατί ΜΠΟΡΟΥΜΕ!»

Τον Περιφερειακό Σχεδιασμό για την Ήπειρο και την Άρτα ανέπτυξε ο Αντιπεριφερειάρχης Πρέβεζας και Τουριστικής Ανάπτυξης της Ηπείρου κ. **Στράτος Ιωάννου**. Όπως επισήμανε, ο Ν. Άρτας πληροί τις προδιαγραφές για να γίνει προορισμός 4 εποχών. Το κλειδί για την επιτυχημένη τουριστική ανάπτυξη του Νομού Άρτας είναι να συστρατευτούν, η Περιφέρεια ως ενοποιός παράγοντας, οι λοιποί φορείς (Δήμοι κλπ) και οι επαγγελματίες του τουρισμού. Όπως είπε θα πρέπει να ακολουθηθεί το τρίπτυχο: Ποιότητα – ξενοδοχειακό δυναμικό, εκμετάλλευση των δυνατοτήτων προβολής που δίνει η Περιφέρεια και άλλοι φορείς (π.χ Δήμοι), Επαγγελματισμός. «Η Περιφέρεια προβάλλει τις ομορφιές, τα μνημεία, τον τόπο, πηγαίνει σε εκθέσεις. Οι ίδιοι οι επαγγελματίες του τουρισμού όμως, θα πρέπει να συνάψουν εμπορικές συμφωνίες και για να το κάνουν θα πρέπει να έχουν την κατάλληλη εκπαίδευση. Κι αν δεν έχουν τη δυνατότητα να ανταποκριθούν μόνοι τους στο κόστος, ας δημιουργήσουν ένα cluster και ας προσλάβουν όλοι μαζί έναν επαγγελματία σύμβουλο».

Τον επιχειρησιακό σχεδιασμό του Δήμου Αρταίων παρουσίασε ο Δήμαρχος κ. **Χρήστος Τσιρογιάννης**. Όπως είπε, μεταξύ άλλων, ο Δήμαρχος, αγορές στόχοι είναι Βαλκανικές αγορές, λόγω της γεωγραφικής εγγύτητας και της δυνατότητας πρόσβασης, η Ρωσία και το Ισραήλ λόγω ειδικών ενδιαφερόντων του τουριστικού προϊόντος, η Αγγλία, η Πολωνία και η Τσεχία λόγω αεροπορικών συνδέσεων με το Άκτιο, όπου θα πρέπει να γίνει προβολή μέσω επαγγελματιών και συμμετοχών σε εκθέσεις. Σύμφωνα με τον Σχεδιασμό κύρια προϊόντα είναι: 1.ο Βυζαντινός/Θρησκευτικός τουρισμός, 2.Φυσιολατρία/ Δραστηριότητες, 3. Πολιτισμικός Τουρισμός και 4. Ο Οικογενειακός/σχολικός Τουρισμός. Οι προτεινόμενες ενέργειες αναλύονται στις εξής έξι(6)κατηγορίες :Ταυτότητα και τουριστικό προϊόν, Εργαλεία και υλικά επικοινωνίας, Εκδηλώσεις και events, συμμετοχή σε εκθέσεις τουρισμού, Προβολή και επικοινωνία, Δημιουργία αυθεντικής τουριστικής εμπειρίας & κοινωνικές δράσεις. Με τη δημιουργία του

Κ. Αιτωλού & Ν. Πριοβόλου Τ.Κ. 471 00 - ΑΡΤΑ • Τηλ.: 26810 28.728, Fax: 26810 78.654 • e-mail: epimarta@otenet.gr

τουριστικού προϊόντος της Άρτας καθώς και της στρατηγικής για την ανάπτυξη του τουρισμού στην περιοχή, θα πρέπει να δημιουργηθεί μια ιστοσελίδα, αφιερωμένη αποκλειστικά στον τουρισμό, η οποία θα αποτελέσει το κέντρο της πληροφόρησης για τους δυνητικούς επισκέπτες. Τέλος, προτείνει μια σειρά εκδηλώσεων για την προβολή της περιοχής.

Συνεπαρμένος από την νεκρόπολη της αρχαίας Αμβρακίας, δήλωσε ο κ. **Σταύρος Μπένος**, χαρακτηρίζοντάς την ωραιότερη του κόσμου, για να εξάρει στη συνέχεια τη μοναδικότητα της Παρηγορήτισσας και την κομψότητα του μικρού αρχαίου θεάτρου, το οποίο όπως είπε είναι μέρος της πολιτιστικής διαδρομής των θεάτρων της Ηπείρου, το πρώτο έργο που έχει ενταχθεί ήδη στο νέο ΕΣΠΑ. Εξέφρασε ωστόσο την πικρία του & το θυμό του για την αδιαφορία των Αρτινών πολιτών για τα μνημεία τους. «Αν δεν αγαπήσουν οι πολίτες την πόλη τους, πως θα την αγαπήσουν οι ξένοι; Πως φιλοδοξείτε να φέρεται κόσμο στην Άρτα όταν οι ίδιοι δεν επισκέπτεστε το Μουσείο σας», τόνισε με νόημα.

Υποστήριξε μάλιστα, ότι ο Δήμος θα πρέπει να αγοράσει όλα τα διατηρητέα κτίρια της Άρτας και να τα αναστηλώσει. Προχώρησε μάλιστα, ένα βήμα παρακάτω καταθέτοντας δύο προτάσεις: α) Υποβολή φακέλου για τη δημιουργία πολιτιστικής διαδρομής, που θα συνδέει το κάστρο, με το αρχαίο θέατρο, την Παρηγορίτιστα, τη νεκρόπολη της αρχαίας Αμβρακίας και το γεφύρι. «Εδώ και τώρα, ομάδα του Δήμου, αρχαιολογία κι ένας κυκλοφοριολόγος, να συνεργαστούμε για να κάνουμε αυτόν τον περίπατο ελκυστικό, με ωραία σήμανση και φωτισμό» β) Να ετοιμαστεί χορηγικός φάκελος για την αναστήλωση της Παρηγορίτισσας. «Δίπλα στην πολιτιστική διαδρομή αυτή -και θα μπω εγώ μπροστά- θα ετοιμάσουμε χορηγικό φάκελο (μελέτη 200.000 Ευρώ) για την Παρηγορίτιστα και θα πάμε μαζί να βρούμε τους χορηγούς»!

«Ο Στρατηγικός Σχεδιασμός Τουριστικής Ανάπτυξης της ΠΕ Άρτας προϋποθέτει τη διαμόρφωση ενός Προτύπου Τουριστικής Ανάπτυξης για την ευρύτερη περιοχή, το οποίο όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς θα πρέπει να στηρίξουν και στο οποίο θα μπορούν να στηριχτούν, που να συντίθεται από τον τουρισμό ήπιας ανάπτυξης και τον αγροτοδιατροφικό τομέα, με στραμμένη πάντα την προσοχή στο περιβάλλον, στην καινοτομία και στις νέες τεχνολογίες υποστήριξε ο Καθηγητής Τουριστικού Μάνατζμεντ, Πρόεδρος Τουριστικού Οργανισμού Πελοποννήσου καθ. **Κωνσταντίνος Μαρινάκος**.

«Δύο φαινομενικά διαφορετικές μικρο-οικονομίες, τουρισμός και πρωτογενής τομέας, μπορούν στην Π. Ε. Άρτας να παρουσιάζουν ισχυρές σχέσεις αλληλεπίδρασης και αλληλεξάρτησης. Συνεπώς, εμπλουτισμός του παρεχόμενου τουριστικού προϊόντος με ενίσχυση ειδικών μορφών τουρισμού (αθλητικό, συνεδριακό, τουρισμός υγείας-ευεξίας, περιπέτειας, θρησκευτικό, γαστρονομικό κ.α.), προσδίδοντας κατ' αυτό τον τρόπο και διατομεακό χαρακτήρα σε συνεργατισμό με το πρωτογενή τομέα», τόνισε.

Κ. Αιτωλού & Ν. Πριοβόλου Τ.Κ. 471 00 - ΑΡΤΑ • Τηλ.: 26810 28.728, Fax: 26810 78.654 • e-mail: epimarta@otenet.gr

Το μέλος της Συνοδικής Επιτροπής Προσκυνηματικών Περιηγήσεων της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος, εμπειρογνώμων του Τουρισμού, κ. **Χρήστος Πετρέας** υποστήριξε πως τα θρησκευτικά ενδιαφέροντα, υλικά και πνευματικά, αποτελούν σημαντικό πόρο και πόλο για ανάπτυξη τουριστικής δραστηριότητας σε 12-μηνη βάση. Ενημέρωσε πως μέσα από προγραμματισμό σειράς δραστηριοτήτων, η Εκκλησία έχει ξεκινήσει να τα προβάλλει, αλλά χρειάζονται συνέργειες για αποτελεσματική αξιοποίηση».

Όπως είπε ο θρησκευτικός τουρισμός είναι δραστηριότητα 24ωρών, αφού οι ιερές μονές ανοίγουν με την ανατολή και κλείνουν με τη δύση του ηλίου, άρα θα πρέπει να υπάρξει πρόβλεψη δραστηριοτήτων για τον υπόλοιπο χρόνο. Διαφορετικά ο πελάτης θα έρθει ημερήσια εκδρομή. Όπως τόνισε, αγορές στόχοι είναι οι πιστοί και ομόθρησκοι καταρχήν ορθόδοξοι, όπως οι Ρώσοι και οι Ουκρανοί, οι επισκέπτες πολιτιστικού τουρισμού (όσοι ενδιαφέρονται για την ιστορία & πολιτιστικά χαρακτηριστικά, την αρχιτεκτονική του) κ.ά.

Προέτρεψε τους επαγγελματίες – φορείς να αναδείξουν και να προβάλλουν τις μοναδικότητες της Άρτας, να ζητήσουν από τη Μητρόπολη να ανοίγουν κάποιες μονές και το βράδυ, να είναι τα μουσεία ανοιχτά και το βράδυ και να υπάρχουν 1-2 πολιτιστικές διαδρομές φωτισμένες.

Πρότεινε την αξιοποίηση των θρησκευτικών πόλων έλξης διεθνούς εμβέλειας, όπως η Ιστορία του Δεσποτάτου της Ηπείρου και ο Μάξιμος Γραικός για τους Ρώσους σε συνδυασμό με άλλες δραστηριότητες. «Αν χρειαστεί σχεδιάστε περισσότερους εορτασμούς για τον Μάξιμο Γραικό», ανέφερε. Τέλος, πρότεινε τη δημιουργία ηλεκτρονικού, αλλά και έντυπου προωθητικού υλικού, που θα διατίθεται σε ενορίες και ταξιδιωτικά γραφεία σε Ελλάδα & εξωτερικό και το Συνοδικό Γραφείο προσκυνηματικών περιηγήσεων για χρήση σε famtrips και συμμετοχή σε εκθέσεις.

Η Δ/ντρια Εκπαίδευσης του ΣΕΤΕ **Λία Ζαμπέτογλου** αναφέρθηκε στην υπεραξία του παράγοντα «άνθρωπος» και στην ανάγκη για συνέργεια μεταξύ ανθρώπων και φορέων. «Πρέπει να καταστρέψουμε τα «σιλό», ήτοι τον δικό μας κάθετο κόσμο. Η εμπειρία του επισκέπτη είναι οριζόντια. Ή θα κερδίσουμε παρέα ή θα χάσουμε παρέα», υποστήριξε. Επίσης, υπερασπίστηκε την αναγκαιότητα ποιότητας και αναβάθμισης προϊόντων και υπηρεσιών, αλλά και κατάρτισης και εκπαίδευσης των επαγγελματιών τουρισμού. Τέλος, προέτρεψε τους επαγγελματίες να συμπληρώσουν έντυπο του ΣΕΤΕ, που θα σταλεί στο Επιμελητήριο και στη συνέχεια σε εκείνους, όπου θα δηλώνουν τις ανάγκες τους σε εκπαίδευση, ώστε να στηθούν δωρεάν σεμινάρια με βάση τις πραγματικές τους ανάγκες.

«Η γαστρονομία μιας περιοχής σε κάνει να δεις τον τόπο με άλλο μάτι. Να συνδέσεις τους κρίκους της αλυσίδας Τόπος-Τοπίο-Ιστορία-Αγροτικός τομέας-Διατροφή-Τουρισμός-Πολιτισμός και να προσδώσεις ένα νέο νόημα και μία ταυτότητα στην τοπική Κοινωνία. Έτσι η γαστρονομία μπορεί να γίνει ένα από τα

πλέον καθοριστικά όπλα για την ενίσχυση της τουριστικής ταυτότητας» υποστήριξε το μέλος του ΔΣ του ΞΕΕ και εμπνευστής του «Ελληνικού Πρωινού» **Γιώργος Πίττας** και πρόσθεσε με νόημα «Οι Έλληνες έχουμε έλλειμμα πολιτιστικής αυτοπεποίθησης. Διαγράψαμε από τις μνήμες μας το φαγητό... Ντρεπόμασταν για την παράδοσή μας, τον τραχανά, τις πίτες... Για να αναπτυχθεί ένας τόπος χρειάζεται αυτογνωσία, τι έχουμε πως θα το προωθήσουμε, πρέπει να μάθουμε & να αγαπήσουμε τον εαυτό μας. Αν δεν πάψουμε να ντρεπόμαστε για την παράδοσή μας δεν θα πάμε μπροστά».

Ιδιαίτερα σκληρός και δεικτικός ήταν ο Αρτινός **Μπάμης Μπίζας**, ο «πιο πολυταξιδεμένος άνθρωπος του πλανήτη» σύμφωνα με το βιβλίο Γκίνες, που έχει περπατήσει και στις 195 χώρες του κόσμου, συμπεριλαμβανομένων και των δύο πόλων. Άφησε αιχμές κατά των επαγγελματιών του τουρισμού που δεν βρίσκονταν στην αίθουσα, ενώ τόνισε «Το σημαντικότερο συνέδριο δεν είναι το πρώτο, αλλά το δεύτερο, που θα ερωτηθούμε τι κάναμε. Υπάρχει κάποιος που όλα όσα ειπώθηκαν θα τα μαζέψει, θα τα φιλτράρει και θα τα αξιολογήσει και θα τα κάνει έργο. Φοβάμαι ότι μέχρι το επόμενο συνέδριο δεν θα έχει γίνει κάτι ή ίσως να χουν γίνει κάποια πράγματα λόγω κεκτημένης ταχύτητας». Τέλος, αναφέρθηκε στην έλλειψη γραφείων τουριστικής πληροφορίας, αναρωτώμενος «Που είναι το Γραφείου Τουρισμού της Άρτας, με αγγλόφωνους νέους που θα δίνουν πληροφορίες για τα επισκέψιμα μέρη, τα μνημεία, τα εστιατόρια κ.ά».

2^η ημέρα

Τις δυνατότητες και προοπτικές ανάπτυξης του Δήμου Νικολάου Σκουφά ανέπτυξε ο Δήμαρχος κ. Ευστάθιος Γιαννούλης, ενώ με αφορμή το συνέδριο ζήτησε να ξεκινήσει μία γόνιμη συνεργασία για την επίτευξη των στόχων γιατί έτσι «θα έρθει και η συνολική ανάπτυξη των δήμων μας, του νομού μας, της πατρίδας μας. Στόχους, που μπορούμε να τους διεκδικήσουμε μαζί για το μέλλον που δικαιούται, χρειάζεται κι αξίζει ο Τόπος μας. Το Συνέδριο αυτό μας δίνει μια ακόμη ευκαιρία, ελπίζω να μην χάσουμε και αυτή» ανέφερε. Ζήτησε επίσης από το κυβερνών κόμμα να συμβάλει τα μέγιστα σ' αυτό το στόχο και να εμπιστευθεί την Τοπική αυτοδιοίκηση. «Γιατί η εμπιστοσύνη στις τοπικές κοινωνίες, η αποκέντρωση στην πράξη, αυτό που σ' ολόκληρη την Ευρώπη αποτελεί πραγματικότητα, τρόπο ζωής, ανάγκη, είναι για την Ελλάδα το μεγάλο στοίχημα και η σύγκλιση της Ελληνικής με την Ευρωπαϊκή Αυτοδιοίκηση σε αρμοδιότητες αλλά ειδικά σε πόρους πρέπει να πραγματοποιηθεί το γρηγορότερο».

Στο ίδιο πνεύμα, ο δήμαρχος Γ. Καραϊσκάκη κ. **Περικλής Μίγδος** αναφέρθηκε στην έλλειψη πόρων, και υποδομών στο δήμο του. Επισήμανε πως η φυσική ομορφιά και τα μνημεία είναι δεδομένα και υποστήριξε πως ο αναπτυξιακός σχεδιασμός για τον τουρισμό πρέπει να γίνεται στους δήμους, με κατευθυντήριες γραμμές από την περιφέρεια και να «παντρεύεται» με την τοπική παραγωγή, με τους χώρους εστίασης & τις ξενοδοχειακές μονάδες. Εξέφρασε τέλος, το παράπονο πως κανένα

Κ. Αιτωλού & Ν. Πριοβόλου Τ.Κ. 471 00 - ΑΡΤΑ • Τηλ.: 26810 28.728, Fax: 26810 78.654 • e-mail: epimarta@otenet.gr

σχολείο του δήμου Αρταίων δεν έχει επισκεφθεί τα μνημεία της περιοχής του, ενώ τα σχολεία του Δήμου του έχουν όλα πραγματοποιήσει επισκέψεις στην Άρτα.

Η Προϊσταμένη της Εφορείας Αρχαιοτήτων Άρτας **Δρ. Βαρβάρα Παπαδοπούλου υποστήριξε πως** «τα μνημεία της Άρτας αν και αποτελούν μάρτυρες της ιστορικής και πολιτιστικής συνέχειας της πόλης ανά τους αιώνες, για τον σύγχρονο κάτοικο της πόλης τα διάσπαρτα «αρχαία» που ξεπηδούν σε κάθε σημείο του αστικού τοπίου έχουν, δυστυχώς αποτελέσει, μάλλον τροχοπέδη παρά στοιχείο πολιτισμικής ανάπτυξης. Πρόκειται για ξεχασμένους μάρτυρες ενός πολιτιστικού παρελθόντος, το οποίο για να μπορεί να έχει μέλλον και ρόλο στην κοινωνική ζωή θα πρέπει να αναπτυχθεί και εξασφαλιστεί μια δυναμική προστασία των αρχαιολογικών τεκμηρίων. Προκειμένου να μπορέσει να υπάρξει μέλλον για το παρελθόν της πόλης απαιτείται επένδυση από όλους, τόσο από τους τοπικούς οργανισμούς και υπηρεσίες όσο και από τον απλό πολίτη». Τέλος, παρουσίασε ένα πρόγραμμα δράσεων που στοχεύουν, όχι μόνο στην προστασία και ανάδειξη των ιστορικών και αρχαιολογικών μνημείων της πόλης, αλλά και στην προώθηση της επισκεψιμότητάς τους με απώτερο στόχο την κοινωνικοποίησή τους, την ένταξή τους στη σύγχρονη ζωή, την αναβάθμιση της αντιληπτικής εικόνας τους και τη βελτίωση των συνθηκών του περιβάλλοντος.

Ο Πρόεδρος Συνδέσμου Ενώσεων Αγροτουρισμού Ελλάδος κ. Νίκος Φρατζεσκάκης μίλησε για τις αγκυλώσεις του θεσμικού πλαισίου για τον Αγροτουρισμό και τον τουρισμό υπαίθρου, ενώ ανέφερε πως στόχος του Συνδέσμου είναι το επόμενο Συνέδριο Αγροτουρισμού να γίνει στα Τζουμέρκα. Όπως είπε ο σχεδιασμός προβλέπει ημερίδα με εισηγητές επιστήμονες από το εξωτερικό και πρόσκληση ξένων τουριστικών πρακτόρων και δημοσιογράφων για τους οποίους θα ετοιμαστούν προγράμματα επισκέψεων σε μνημεία, αλλά και δράσεις αγροτουρισμού και υπαίθρου τουρισμού. Για την υλοποίησή του ζήτησε την αρωγή της περιφέρειας των Δήμων και Επιμελητηρίων της περιοχής.

Από την πλευρά της η Φιλανδή τουριστική πράκτορας και συγγραφέων βιβλίων κ. **MarjaTuominen-Γιαλιτάκη** προέτρεψε αρχικά να δημιουργήσουμε **ολιγοήμερα πακέτα που θα απευθύνονται κατά κύριο λόγο σε νέους ανθρώπους**, με την προϋπόθεση ότι θα υπάρχει απ' ευθείας πτήση στο Άκτιο. Έδωσε ιδιαίτερη βαρύτητα στον παράγοντα άνθρωπο, καθώς είπε «εμπειρίες θέλουμε να έχουμε εδώ, όχι να κουβαλήσουμε αντικείμενα μαζί μας. Να δούμε τη ζωή και τις εργασίες των ανθρώπων και να συμμετέχουμε σε αυτές – στο μάζεμα του πορτοκαλιού, της ελιάς κ.ά. Αυτό είναι πρωτόγνωρο για μας και φυσικά να επισκεφτούμε τα μνημεία σας. «Εμείς έχουμε έναν άγιο τον Αι Βασίλη κι έρχονται 300.000 επισκέπτες το χρόνο, εσάς σας αναλογούν πολλοί περισσότεροι αν σκεφθεί κάποιος ότι έχετε 12 αρχαίους θεούς και χιλιάδες αγίους».

Τη συμβολή της γυναίκας στην τουριστική ανάπτυξη της πατρίδας μας ανέπτυξε η πρόεδρος της ΕΕΔΕΓΕ κ. **Σοφία Οικονομάκου**. Όπως είπε συναντούμε γυναίκες σε

Κ. Αιτωλού & Ν. Πριοβόλου Τ.Κ. 471 00 - ΑΡΤΑ • Τηλ.: 26810 28.728, Fax: 26810 78.654 • e-mail: epimarta@otenet.gr

όλα τα πόστα, επιχειρηματίες ιδιοκτήτριες ξενώνων, εργαζόμενες, αγρότισσες, παραγωγοί αγροτικών προϊόντων, ξεναγούς, ως και υπουργούς, των οποίων η συμβολή είναι καθοριστική, καθώς είναι ικανές οργανωτικές, ευγενικές κ.ά.

Τα τοπικά παραγωγικά συμπλέγματα και ο τουρισμός ως αναπτυξιακοί μοχλοί ήταν ο τίτλος της εισήγησης του καθηγητή Κοινωνικής Οικονομίας κ. **Σάββα Ρομπόλη**. «Η ανάπτυξη των περιφερειών και των τοπικών οικονομιών στην χώρα μας και η ενσωμάτωση στον παραγωγικό και κοινωνικό τους ιστό, της νέας τεχνολογίας, της γνώσης, της καινοτομίας, της πληροφορίας, των δικτύων, των συνεργασιών και των συνεργιών, αποτελούν βασικές προϋποθέσεις για την αναβάθμιση του αναπτυξιακού τους ρόλου. Επίσης, αποτελούν βασικές προϋποθέσεις για την συμβολή τους, εκτός των άλλων, στην αύξηση της απασχόλησης, του προϊόντος και του εισοδήματος καθώς και της συμμετρικής ανάπτυξης σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, με τον περιορισμό των δια-περιφερειακών και των δια-τοπικών ανισοτήτων που παρατηρούνται στην Ελλάδα», ανέφερε μεταξύ άλλων. Χαιρέτισε εξάλλου την ένταξη του Επιμελητηρίου στο Φόρουμ Αδριατικής και Ιονίου, καθώς όπως είπε πλέον πρέπει να βλέπουμε της περιφέρειες με διαφορετική ματιά.

«Μια ανάλυση των χαρακτηριστικών της πλούσιας και γενναιόδωρης φύσης του Αμβρακικού σε συνδυασμό με τους ανθρώπους, τις παραδόσεις και την καθημερινότητά τους μπορεί να μας οδηγήσει στη διαμόρφωση δράσεων που θα συμπληρώνουν το συνολικό στρατηγικό σχεδιασμό της τουριστικής ανάπτυξης της περιοχής. Μια ανάπτυξη που όχι μόνο θα είναι συμβατή με την προστασία της φύσης (κύριο αντικείμενο του Φορέα Διαχείρισης Υγροτόπων Αμβρακικού) αλλά θα αναδείξει συνέργιες και οφέλη που μπορούν να συμβάλλουν στην προστασία του μοναδικού αυτού οικοσυστήματος», υποστήριξε μεταξύ άλλων ο καθηγητής βιολογίας και Πρόεδρος του Φορέα Διαχείρισης Υγροτόπων Αμβρακικού κ. **Κων/νος Κουτσικόπουλος**.

Στον αλιευτικό τουρισμό αναφέρθηκε ο συνιδρυτής της πλατφόρμας «Ταξίδια Ψαρέματος» fishingtrips.gr κ. **Γεώργιος Λουρδής**, ο οποίος μετέφερε την εμπειρία του από το εξωτερικό, αλλά και από άλλες περιοχές της Ελλάδας που έχει ξεκινήσει να αναπτύσσετε. Όπως είπε η ανάπτυξη του αλιευτικού τουρισμού στον Αμβρακικό κόλπο είναι απόλυτα εφικτός τόπος, αλλά απαιτεί ενδιαφέρον από τους αλιείς της περιοχής, οι οποίοι θα έχουν ένα πρόσθετο εισόδημα από αυτή τη δράση.

«Στην Άρτα ταιριάζει το μοντέλο του αργού τουρισμού» ισχυρίστηκε ο σύμβουλος διαδικτυακού Μάρκετινγκ και Δημοτικός Σύμβουλος Αχαρνών **Παναγιώτης Αναγνωστόπουλος**. Όπως είπε, το συγκεκριμένο μοντέλο προτείνεται καθώς μπορεί να ενσωματώσει όλη την κουλτούρα του τόπου και να μεταφερθεί αυτούσιο σε ταξιδιώτες μύστες της περιοχής, οι οποίοι θα μετατραπούν σε δυναμικούς πρεσβευτές της Άρτας και της παράδοσής της.

Κ. Αιτωλού & Ν. Πριοβόλου Τ.Κ. 471 00 - ΑΡΤΑ • Τηλ.: 26810 28.728, Fax: 26810 78.654 • e-mail: epimarta@otenet.gr

Για τις υπαίθριες δραστηριότητες στα Τζουμέρκα μίλησε ο Διαχειριστής του Ορειβατικού Καταφυγίου Μελισσουργών κ. **Αποστόλης Τσιμπανάκος**. Όπως είπε ομάδες νέων ανθρώπων δημιουργούν στα Τζουμέρκα χωρίς να ζητούν τη στήριξη της πολιτείας. Έχουν φτιάξει ένα δίκτυο μονοπατιών με εθελοντική εργασία, έχουν χαρτογραφήσει και σημάνει την περιοχή, προχωρούν σε δράσεις καθαρισμού των Τζουμέρκων και του Αράχθου, διοργανώνουν εκδηλώσεις και δράσεις εναλλακτικού τουρισμού όλο το χρόνο και ήδη προσελκύουν το ενδιαφέρον ξένων τουριστών από το Ισραήλ, το Βέλγιο κ.α. Σύμφωνα με τον ίδιο, χωρίς τις απαιτούμενες υποδομές, το 2015 επισκέφθηκαν πάνω από 2.000 άτομα την περιοχή.

Ο **Δημήτρης Παπαγεωργίου**, διοργανωτής υπαίθριων δραστηριοτήτων, αναφέρθηκε στις δραστηριότητες εναλλακτικού τουρισμού που διοργανώνονται στον Άραχθο, τη Λίμνη Πουρναρίου, τον Αμβρακικό και τα Τζουμέρκα και την ανταπόκριση που έχουν στους επισκέπτες.

Τέλος, ο εκπρόσωπος της Λέσχης Αρχιμαγεύρων κ. **Τάσος Τόλης** μίλησε για την ανάγκη εκπαίδευσης των επαγγελματιών της εστίασης, ώστε να αξιοποιηθούν γαστρονομικά όλα τα τοπικά προϊόντα της Άρτας και να αποκτήσει η περιοχή γαστρονομικό brandname. Όπως είπε, τουλάχιστον πέντε παραδοσιακά πιάτα θα πρέπει να σερβίρονται σε κάθε εστιατόριο της περιοχής!

Συμπεράσματα- Προτάσεις

Απαιτείται συστράτευση- συνεργασία των φορέων του νομού (Περιφέρεια ως ενοποιός παράγοντας, Δήμοι, Επιμελητήριο, αρχαιολογία, μητροπόλεις, λοιποί φορείς και επαγγελματίες του τουρισμού) με στόχο την ανάδειξη των μνημείων, διαδρομών, μονοπατιών, υπαίθριων δραστηριοτήτων, φεστιβάλ, τοπικών γιορτών, εθίμων, γαστρονομίας και ταυτόχρονη προβολή & προώθηση του τουριστικού προϊόντος της περιοχής.

ΒΑΣΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ:

1. Ανάδειξη του τουριστικού προϊόντος του νομού Άρτας και προσέλκυση επισκεπτών καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.
2. Επένδυση στον Τουρισμό τεσσάρων εποχών με την προώθηση θεματικών και εναλλακτικών μορφών για τουρίστες με ενδιαφέροντα στην Πολιτιστική Κληρονομιά, τον Θρησκευτικό Τουρισμό, τον Αγροτουρισμό, τον Τουρισμό Υγείας και Ευεξίας, τη Γαστρονομία, τα αθλήματα αναψυχής, τον προπονητικό τουρισμό, αλλά και τον Αλιευτικό Τουρισμό.
3. Στόχευση σε συγκεκριμένα κοινά (Ρώσοι, Βαλκάνιοι, Ισραηλινοί, ...κλπ).
4. Στήριξη των επαγγελματιών του τουρισμού, μεταφορά τεχνογνωσίας και ανάδειξη βέλτιστων πρακτικών με απώτερο σκοπό την αμεσότερη ανταπόκριση τοπικών επαγγελματιών του κλάδου στις ανάγκες του σύγχρονου τουρίστα (Ποιότητα – εκπαιδευμένο ξενοδοχειακό δυναμικό, δημιουργία ολοκληρωμένων πακέτων, Επαγγελματισμός).

ΑΜΕΣΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ - ΔΡΑΣΕΙΣ

1. Υποβολή φακέλου για τη δημιουργία πολιτιστικής διαδρομής, που θα συνδέει το κάστρο, με το αρχαίο θέατρο, την Παρηγορίτισσα, τη νεκρόπολη της αρχαίας Αμβρακίας και το γεφύρι – σηματοδότηση – φωτισμός.
2. Δυνατότητα καθημερινής πρόσβασης, επισκεψιμότητας στους αρχαιολογικούς χώρους, τα μνημεία και τα μουσεία.
3. Γραφεία πληροφόρησης για τους αρχαιολογικούς χώρους, τα μνημεία, τα μουσεία, αλλά και τις φυσικές ομορφιές του νομού.
4. Διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων ή ενίσχυση των υπαρχουσών (π.χ. γιορτή κάστανου στα ορεινά χωριά), φεστιβάλ γαστρονομίας, αθλητικές εκδηλώσεις (Δρόμος του γεφυριού, Διάπλους Αμβρακικού κ.ά), πολιτιστικές εκδηλώσεις (Ελευθέρια Άρτας, Καραϊσκάκεια, Φιλελλήνια, Σφαγή του Κομμένου κ.ά.)

5. Συνεργασία με τις Μητροπόλεις Άρτας & Πρέβεζας για την αξιοποίηση των θρησκευτικών πόλων έλξης διεθνούς εμβέλειας, όπως η Ιστορία του Δεσποτάτου της Ηπείρου και ο Μάξιμος Γραικός για τους Ρώσους σε συνδυασμό με άλλες δραστηριότητες. Αγορές στόχοι είναι οι πιστοί και ομόθρησκοι καταρχήν ορθόδοξοι, όπως οι Ρώσοι και οι Ουκρανοί, οι επισκέπτες πολιτιστικού τουρισμού (όσοι ενδιαφέρονται για την ιστορία & πολιτιστικά χαρακτηριστικά, την αρχιτεκτονική του) κ.ά.
6. Δημιουργία & προσφορά ολοκληρωμένων πακέτων από τους επιχειρηματίες της περιοχής.
7. Βελτίωση προσβάσεων – σηματοδότηση
 - Η απόδοση στην κυκλοφορία της Ιόνιας Οδού έχει ως συνέπεια τη μείωση του χρόνου πρόσβασης στο νόμο μας και από την Βόρειο (Εγνατία οδός- Ιόνια οδός) και από τη Νότιο Ελλάδα και ιδιαίτερα από την Πελοπόννησο και την Αθήνα (Ολυμπία οδός- Ιόνια οδός).
 - Κατασκευή του οδικού άξονα Καμπής – Πρέβεζας, για να διεκδικήσουμε μερίδιο αγοράς κι από το αεροδρόμιο του Ακτίου & λιμάνια Πρέβεζας & Ηγουμενίτσας (προσέλκυση Ιταλών τουριστών & τουριστών κρουαζιέρας).
 - Εκσυγχρονισμός αεροδρομίου Ακτίου (Ολοκληρωμένη εικόνα για τις πτήσεις που έρχονται στο αεροδρόμιο του Ακτίου – Στόχευση των πολιτών των χωρών απ' όπου έρχονται πτήσεις).
8. ΠΡΟΒΟΛΗ
 - Σχεδίαση – παραγωγή ενημερωτικού εντύπου για τα μνημεία, τις δραστηριότητες στην περιοχή, ξενώνες-ξενοδοχεία, εστιατόρια.
 - Πραγματοποίηση ταξιδιών εξοικείωσης δύο κατηγοριών: Γενικής γνωριμίας και θεματικών για τουριστικούς δημοσιογράφους, Tour Operators, Travel Agents, διακινητές τουριστών, bloggers που είναι διαμορφωτές γνώμης.
 - Συμμετοχή σε στοχευμένες εκθέσεις για προσέλκυση τουριστών από συγκεκριμένες χώρες απ' όπου υπάρχουν απ' ευθείας πτήσεις για το Άκτιο ή μπορούν να προσεγγίσουν οδικώς από την Εγνατία (Βαλκάνια) ή μέσω του αεροδρομίου της Θεσσαλονίκης, ή του λιμανιού της Ηγουμενίτσας (Ιταλοί) με στοχευμένο επικοινωνιακό υλικό.
 - Αξιοποίηση διαδικτύου και μέσων κοινωνικής δικτύωσης με άξονες ένταξη τουριστικού προϊόντος της Ηπείρου στον διάλογο, ο οποίος πραγματοποιείται στα κοινωνικά δίκτυα, διαμόρφωση της βέλτιστης

Κ. Αιτωλού & Ν. Πριοβόλου Τ.Κ. 471 00 - ΑΡΤΑ • Τηλ.: 26810 28.728, Fax: 26810 78.654 • e-mail: epimarta@otenet.gr

εμπειρίας για τον χρήστη, διασύνδεση με φορείς ενδιαφέροντος και διαμορφωτές κοινής γνώμης.

- Παραγωγή πρόσθετου προωθητικού υλικού, διάχυση στα μέσα μαζικής ενημέρωσης εκτός διαδικτύου που θα γίνει ούτως ή άλλως,
- σχεδιασμός, δημιουργία, αναμνηστικών προϊόντων,
- δράσεις προώθησης αγροδιατροφικών προϊόντων.